

DAN MNOŽICE BOLNIKOV Z REDKO BOLEZNIJO

Jože Faganel*

S tiskovne konference 25. februarja 2010

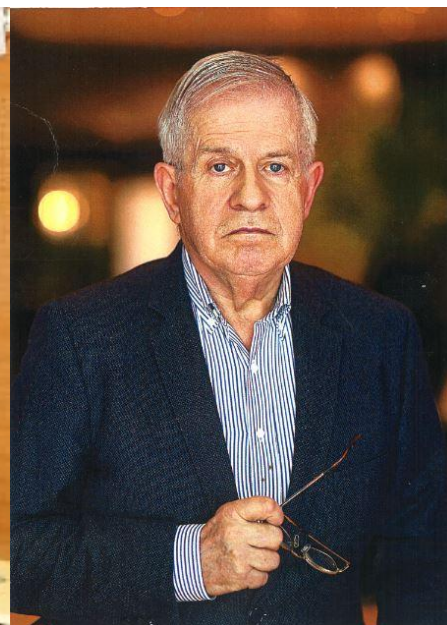

Foto: arhiv ZIFS Jože Faganel

Foto: osebni arhiv

Pred desetletji je bil razglašen **Svetovni dan redkih bolezni**, umeščen na **29. februar**. Simbolika je jasna: **redke DAN**, ki nastopi vsako četrto leto, naj obeleži **REDKE BOLEZNI**. Ker pa je sodobni človek neposlušen in rad praznuje, se obeležuje ta dan vsako leto zadnjega februarja. Letos v Sloveniji že dvanajstič (12-ič) z nacionalno konferenco!

»Redke bolezni« so skoraj **nepregledna množica bolezni**, ki jih sme imeti manj kot **1 bolnik na 10.000 prebivalcev**. Samo to je skupno tem boleznim. Pojavljajo se po vsem svetu v enakem številu, le da jih v zdravstveno manj razvitih območjih ne diagnosticirajo, saj preiskav še za pogoste bolezni ni na voljo. Tudi glede na vrsto prizadetih organov ali delov telesa se redka bolezen pojavi povsod.

Da gre predvsem za genetske bolezni nujno ne drži, čeprav sodobno preiskovanje navadno odkrije napako v genu. Ampak tudi pri pogostih boleznih velja enako. Danes je kriv gen, nekdanj pa je bila nagnjenost osebe, da se je bolezen pri njem razvila.

Usoda bolnikov z redko boleznijo je bila v zgodovini praviloma usodna. Danes je sicer že **na vidiku neznatna možnost za ozdravitev kake bolezni**, za večino bolezni pa se uveljavlja pojem **zdravstvena obravnava**, ki omogoča manj trpljenja. Pri veliko boleznih pa obravnava **izboljša kakovost življenja** in omogoča ustvarjalnost bolnikov, podobno celo kot pri t.i. zdravih soživiljanih. Skrivnost tega uspeha pa je v **solidarnosti zdravih v skupnosti**, ki ne »potrošijo« svojega prispevka za zdravstvo, da se porabi za zelo zahtevno in drago obravnavo redkih bolezni. Zato v imenu vseh

»obravnavanih« slovenskih bolnikov z redkimi boleznimi izrekam ob dnevu redkih bolezni 2026 iskreno zahvalo zdravim sodržavljanom ... tik pred Nacionalno konferenco za redke bolezni 27. februarja na Brdu, ki jo soorganizirata Ministrstvo za zdravje in ZRBS.

* **Prof. Jože Faganel** je predsednik Združenja za redke bolezni Slovenije (ZRBS).

Pred letom 2014 je srečanja in okrogle mize ob Dnevu redkih bolezni organiziralo Združenje invalidov – Forum Slovenije skupaj s NSIOS-om in Ministrstvom za zdravje. Fotografija nad člankom je s tiskovne konference na Pediatrični kliniki v Ljubljani po zaključku okrogle mize o redkih boleznih.

O REDKIH BOLEZNIH – TUKAJ IN ZDAJ

Tea Černigoj Pušnjak

Tea Černigoj Pušnjak

12. NACIONALNA KONFERENCA OB DNEVU REDKIH BOLEZNI

Dogodek bo potekal 27. februarja 2026 v
Kongresnem centru Brdo pri Kranju

- 08:00 – 09:00 Registracija
09:00 – 09:30 Uvodni nagovor in umetniško-kulturna točka
09:30 – 09:45 Predstavitev Zveze organizacij pacientov Slovenije (ZOPS), Sekcije za redke bolezni
dr. Tanja Zdošek Draksler
1. SKLOP PREDAVANJ
- 09:45 – 10:15 Razvoj prvega slovenskega zdravila za zdravljenje redkih bolezni: odobritev klinične študije z zdravilom Urbagen
dr. Špela Mirošević, prof. dr. Damjan Osredkar
- 10:15 – 10:45 Kritje stroškov za zdravljenje bolnikov z redkimi boleznimi iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja
prim. mag. Jurij Furst
- 10:45 – 11:45 Okrogla miza I: Financiranje zdravil za RB – kako naprej?
- 11:45 – 12:00 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI
- 12:00 – 13:00 ODMOR
2. SKLOP PREDAVANJ
- 13:00 – 13:20 Obravnava otrok z redkimi boleznimi ledvic v UKC MB
prof. dr. Nataša Marčun Varda, prof. dr. Robert Ekart
- 13:20 – 13:40 Redke krvne bolezni - Erdheim Chesterjeva bolezen
Enver Melkić
- 13:40 – 14:00 Predstavitev Centra za RB pri Pediatrični kliniki v Ljubljani in Nacionalne kontaktne točke za redke bolezni
as. dr. Sara Bertok, Sanja Zupandčič, Klara Škvarč Kirn
- 14:00 – 14:15 Predstavitev Nacionalne kontaktne točke za čezmejno zdravstveno varstvo pri ZZS Klemen Ganziti
- 14:15 – 14:30 Pravice staršev otrok, ki potrebujejo posebno nego in varstvo
Anita Bregar
- 14:30 – 15:15 Okrogla miza II: Kako še izboljšati dostopnost in delovanje NKT za bolnike in starše otrok z redkimi boleznimi ter tudi splošno in strokovno javnost ter kako izboljšati adherence in tranzicijo bolnikov z redkimi boleznimi?
- 15:15 – 15:30 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

Foto: Miran Juršič

Na Brdu pri Kranju bo v petek, **27. februarja 2026**, potekala **12. nacionalna konferenca ob Dnevu redkih bolezni**, katere organizator je Ministrstvo za zdravje RS v sodelovanju z Združenjem za redke bolezni Slovenije, Zvezo organizacij pacientov Slovenije in Društvom bolnikov s krvnimi boleznimi Slovenije. Na dogodek se lahko **prijavite do vključno 24. februarja** preko povezave: <https://www.1ka.si/a/e712fbff>.

Več o **samem dogodku** in **programu konference** si lahko preberete na: <https://www.gov.si/dogodki/2026-02-27-12-nacionalna-konferenca-ob-dnevu-redkih-bolezni/>.

VSE O REDKIH BOLEZNIH NA RADIU ZELENI VAL

Ali veste, da je **29. februar** Dan redkih bolezni in ga obeležujemo vsako leto, četudi ni prestopno? Katere so redke in težke bolezni, ki povzročajo invalidnost, pa nam bo razkrila **Tea Černigoj Pušnjak**, ki ima **spinalno mišično atrofijo (SMA)** in je sekretarka **Združenja za redke bolezni Slovenije** v oddaji **Odperta dlan** na **Radio Zeleni val**, ki bo potekala v živo v sredo, **25. februarja 2026**, med **10.30 in 11.15 uro**. Če imate kakršnokoli vprašanje o redkih boleznih, potem pokličite na: **01 786 0 400**. Ne pozabite se priklopiti na frekvence **Radio Zeleni val: 93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

SRAMOTNO POSNEMANJE TOURETTOVEGA SINDROMA

Borut Pogačnik

Tourettov sindrom je nevrolška motnja

Foto: zajem zaslona iz SVETA (24ur.com)

Bliža se **dan redkih bolezni**, za katerega velja sicer **29. februar**, vendar je prav zato redka bolezen, ker je tudi 29. februar le v prestopnem letu. Več o tem lahko preberete v članku **prof. Jožeta Faganela** na naslovnici današnjega Sporočevalca.

Ob tem pa vas želimo opozoriti na popoln nesmiseln, ki ga prenašata družabni mreži Facebook in TikTok, kjer se zvečine mlada dekleta predstavljajo kot influencerke za **Tourettov sindrom** na način, da ga želijo oponašati v resnici in to zlasti v domačem okolju ter se potem uvrstiti med »vplivnice«, ki pa jim je za cilj samo popularnost med svojimi vrstniki za nevedneže, ki ne vedo, da gre za prevaro in sramotenje oseb s tovrstno vrsto redke bolezni.

Simptomi Tourettovega sindroma so: mežikanje z očmi, dvigovanje obrvi, trzanje z nosom, obračanje glave, skomiganje z rameni, udarjanje, brcanje, skakanje, dotikanje predmetov, grimase, nihanje glave, odkašljevanje, smrkanje, puhanje, zehanje, ponavljanje lastnih besed, ponavljanje besed drugih, izgovarjanje družbeno neprimernih ali kletvic.

Kot poročajo mediji, je tovrstni trend razglasanja za imetnice Tourettovega sindroma, prva opazila nevrologinja iz Otroške bolnice Evelina v Londonu **dr. Tammy Hedderly**. Porast tovrstnih objav in razglasanje statusa za to bolezen, je postalo moda od leta 2020 naprej ter se širilo od Toronta do Berlina in Sydneyja v Avstraliji. Zanimivo pri tem pa je, da gre večinoma za deklice, čeprav diagnostika poroča, da zvečine zbolijo fantje.

Z objavami na Facebooku in TikToku, pa si seveda prislužijo precej denarja. Vse skupaj se je pričelo s covidom-19, tako da so ta pojav poimenovali »**pandemija znotraj pandemije**«. To pa zato, ker so bili ljudje takrat zvečine zaprti doma in niso vedeli, kaj početi. Od leta 2021 naprej je prikaz teh neresničnih in zaskrbljujočih pojavov zrasel kar na 5,8 milijarde posnetkov. Razlog naj bi bil v tem, ker so nekatere deklice prave simptome videle v resničnih zapisih te bolezni, da bi se potem lahko s tovrstnimi simptomi uvrstile v skupine lažnih pričevalk in bile tako »in«.

Višji status udeležениh pa ni edini cilj, saj ga hkrati spremlja tudi marketing tistih, ki prodajajo različna »zdravila« in to ne samo za Tourettov sindrom, ampak tudi za vse vrste različnih težav z zdravjem. K temu je veliko prispevala tudi umetna inteligenca, je na to opozorila angleška novinarka **Deborah Cohen**, ki je tudi avtorica knjige *Bad influence* (**Slab vpliv**). Zanj so sporočila umetne inteligence halucionatorna, kar pomeni da proizvajajo netočne, nesmiselne in zlasti nevarne informacije, za katere pa uporabniki menijo, da so celo bolj zaupanja vredne kot mnenja pravih zdravnikov. Deborah Cohen opozarja, da je internet ustvaril »Divji zahod« medicinskega oglaševanja, ki pa je najmanj medicinsko, ampak ilegalno navaja potrošnike na uporabo neodobrenih medicinskih zdravil in pripomočkov. Pri nas smo se v zadnjem času soočili s tako imenovanimi **slušnimi ojačevalci za gluhe**, o katerih veliko piše in opozarja **Boris Horvat Tihi iz Društva AURIS**.

DO PSA POMOČNIKA BODO UPRAVIČENI TUDI INVALIDI, KI ŠE NISO POLNOLETNI

Katarina Lukešević

Pes pomočnik – tudi za mlade z invalidnostmi

Za lažji vsakdan, več poguma za samostojne korake in občutek, da nisi sam.

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Do psa pomočnika upravičeni tudi mladi invalidi

Foto: Vlada RS

V prvi polovici leta 2026 prihaja do sprememb tudi na področju pridobitve **psa pomočnika v Sloveniji**. Teh sprememb bodo najbolj veseli **mladi invalidi**. Na kvaliteto njihovega vsakdanjega življenja vpliva veliko dejavnikov. Že v procesu odraščanja in šolanja je pomembno, da so invalidi enakovredno vključeni v družbo in da jim nekdo, kot je pes pomočnik, tudi pomaga pri osvajanju in premagovanju samostojnih korakov.

Kot je zapisano v novem **Pravilniku o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o psih pomočnikih**, ki je bil objavljen 4. februarja letos v Uradnem listu RS, št. 007/2026, in bo začel veljati petnajsti dan po objavi, bodo do psa pomočnika upravičeni državljani RS, prav tako pa tudi tujci s stalnim prebivališčem v RS, ki so **dopolnili 16 let starosti**. V primeru lastništva psa pomočnika, pa bo moral zakoniti zastopnik mladoletne invalidne osebe podpisati izjavo in tudi prevzeti vse pravice, obveznosti in odgovornosti. To je pomembna sprememba za vse mlade invalide v Sloveniji.

VARUH OPOZORIL NA POMANJKLJIVO ZAŠČITO OSEB Z OVIRANOSTMI V INSTITUCIJAH

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (Varuh) je med oktobrom in decembrom 2025 obravnaval različne pobude ljudi, ki so se nanj obrnili v zvezi z **zagotavljanjem človekovih pravic oseb z oviranostmi**. Pobudnikom je pomagal s pojasnili o njihovih pravicah in zakonodaji ter **javno opozarjal na pravice oseb z oviranostmi**. V nadaljevanju sledi pregled različnih aktivnosti. Varuh nadaljuje z obravnavo zadeve **izboljšanja materialnega položaja invalidov**, pri katerih je **invalidnost nastopila pred zaposlitvijo**, ter z obravnavo vprašanja vključevanja v storitev varstva, vodenja in

zaposlitve pod posebnimi pogoji za polovični delovni čas. V zvezi s tem se je Varuh sestal z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvom za solidarno prihodnost.

Sestanek ENNHRI delovne skupine za pravice oseb z oviranostjo

Predstavnica Centra za človekove pravice pri Varuhu in predsedujoča delovni skupini ENNHRI za **pravice oseb z oviranostjo**, Jerneja Turin, je 15. decembra organizirala in vodila sestanek članic in članov skupine, ki je bil tokrat tematsko posvečen problematiki zmanjševanja podpore v izobraževanju, izvajanju monitoringa dostopnosti novo zgrajenih, rekonstruiranih in obnovljenih stavb ter uporabi instituta kolektivne pritožbe.

Ob poročilu FRA Varuh opozoril na pomanjkljivo zaščito oseb z oviranostmi v institucijah

Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA) je novembra 2025 objavila obsežno **poročilo o nasilju nad osebami z oviranostmi v ustanovah institucionalnega varstva v EU**, ki razkriva razširjene oblike nasilja, dolgotrajne sistemske pomanjkljivosti in kulturo molka, ki tem osebam otežuje prijavo zlorab. Varuh je za namene izdelave poročila posredoval svoje izkušnje in ugotovitve kot nacionalna institucija za človekove pravice in kot del mehanizmov neodvisnega nadzora. Ob izidu poročila je Varuh poudaril, da ugotovitve FRA potrjujejo že dolgo znane probleme, na katere v rednih letnih poročilih opozarja sam oziroma kot državni preventivni mehanizem (DPM), ki neodvisno nadzira kraje odvzema prostosti, da pravočasno preprečuje mučenje, zlorabe in nečloveško ravnanje. DPM med drugim ugotavlja odsotnost protokolov za preprečevanje nasilja, prenatrpanost varovanih oddelkov v socialnovarstvenih in oddelkih pod posebnim nadzorom v psihiatričnih ustanovah, pomanjkljivo dokumentiranje posebnih varovalnih ukrepov, nezakonito omejevanje gibanja ter slabo informiranje uporabnikov o njihovih pravicah. Varuh poudarja, da razmere v institucijah kažejo na nujno pospešitev procesa deinstitucionalizacije, okrepitev neodvisnega nadzora, zagotovitev varne poti za prijavo nasilja ter, **da se ljudem z oviranostmi omogoči, da živijo v dostojanstvu, varnosti in enakopravnosti**. (vir: Varuh človekovih pravic RS)

PISAVA JE OGLEDALO KULTURE

Niko Kostjukovskij

Predavatelj Borut Pogačnik (9.2.2026)

Foto: dr. Miha Hafner

Kot vsako leto, je na **Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani**, tudi letos naš urednik Borut Pogačnik brezplačno predaval o **pisavi in kulturi**, prav pred **Prešernovim dnevom**, ko o kulturi še posebej razpravljamo in govorimo. Predavanja se je **udeležilo kar 120 študentov in študentk**. Pravna fakulteta že 20 let vabi našega urednika na tovrstna predavanja, kjer študentje in druga zainteresirana javnost, lahko nekaj slišijo o razvoju in pomenu pisav za človeško civilizacijo.

KRŠENJE PRAVIC INVALIDOV

Tjaša MS

Moje ime je Tjaša in na vas se obračam osebno vendar **v imenu večjega števila invalidov**, ki se **soočamo z večjimi sistemskimi omejitvami pri zakonodaji ter izvajanju storitev za invalide**, kar poslabšuje položaj invalidov, ki smo že tako ovirani pri svoji mobilnosti in bi morali biti deležni prednostnega varstva. Gre za civilno pobudo in prosim za anonimnost.

Najbolj **pereče težave**, s katerimi se srečujemo in nanje opozarjamo že daljše obdobje ter prosimo za odgovore in pomoč:

1. **Soča je edina institucija za preglede voznikov z omejitvami gibanja**, na podlagi katerih si oseba uredi predelavo ter sofinanciranje predelave vozila. Invalidi več mesecev do leta dni ali dlje čakamo na pregled, v tem trenutku pa so se zaradi kadrovskih težav pregledi celo prenehali izvajati. To je nedopustno. Invalidi z gibalnimi omejitvami imamo že tako omejeno gibanje in avto je lahko edino mogoče sredstvo prevoza, tudi na delo, saj je veliko ljudi delovnih invalidov. Če delavec ne more priti na delo, četudi zaradi invalidnosti, izgubi zaposlitev, poleg tega je avto pomembno sredstvo za samostojnost, neodvisnost, dostojanstvo in kvaliteto življenja.

Želimo, da se **pooblastilo iz Soče prenese v več mest po Sloveniji** in bo dosegljivo za invalide, saj institucija, ki izvaja monopol na tem področju, ne izvaja nujne storitve. Invalid se mora sedaj iz cele Slovenije ali brez izpita pripeljati v Ljubljano na podaljšanje ali na prvi pregled. Kdo plača potne stroške osebam z nizkim dohodkom? Kako naj si oseba predela vozilo, tudi na lastne stroške brez subvencije, če ne pride do pregleda, ki je nujen za homologacijo vozila? Invalidi opozarjamo že dlje časa in naletimo le na izgovore, rešitev pa ni.

2. **Nizko nadomestilo/pokojnina**, ki je pod pragom minimalne plače in človek invalid, ki ne more oziroma ne sme po zakonu ob prejemanju nadomestila oziroma pokojnine več nič dodatno delati (dopolnilno delo, podjetna ali avtorska pogodba ...), je brez zaledja prepuščen na nemilost siromaštvu.

Želimo, da smo tudi **invalidi del dviga nadomestil**, kot se je to zgodilo, npr. pri minimalni plači in regresih. Poleg tega naj se, morda še bolj pomembno, tudi **invalidom omogoči dodatno delo in zaslužek** - skladno z omejitvami, vendar enako kot brezposelnim in upokojemcem (občasno delo, dopolnilno delo, podjetna pogodba, avtorska pogodba) do določene vsote ur dela ter prihodka, ki ne vpliva na nadomestilo ali pokojnino. Zakaj smo invalidi z najnižjimi dohodki in brez perspektive za zaposlitev edini izvzeti iz možnosti dodatnega dela, ki ne vpliva na nadomestilo)?

Ministrstvo za zdravje je neodzivno, procesi na Soči trajajo že leta brez izboljšav ali prenosa pooblastil, kljub opozarjanju, **invalidi pa medtem ostajamo brez pravic, brez dela, brez avtomobila** in če to združimo z nizkim prihodkom, saj smo pri pogajanjih največkrat spregledani oziroma nismo vključeni v pogovore, pa velikokrat tudi brez volje za življenje, saj je brez sredstev za preživetje težko živeti. Želimo biti obravnavani spoštljivo in še vedno lahko tudi veliko prispevamo, če bi nam omogočili pogoje. Miselno smo lahko zelo sposobni, čeprav smo gibalno ovirani ali obratno, in bi lahko kaj omejenega še delali. Zelo prav bi nam pa v vsakem primeru prišlo, če bi bili deležni tudi možnosti prevoza v službo s predelanim vozilom.

Stopila sem v stik z **organizacijo delovnih invalidov**, kjer je pravna pisarna podala mnenje zaradi težav, z **združenjem za MS ter zvezo paraplegikov**, ki se že leta bori za izboljšanje sistema in so pripravljeni stopiti pred kamero za bolnike. Zastopnik za pacientove pravice je prav tako podal izjavo. Poleg tega pa smo za izkušnje ter več informacij o potencialnih težavah, stopili v stik z ljudmi v različnih skupinah in se ljudje javljajo tudi za komunikacijo z mediji ter nastop pred kamero, saj **invalidi potrebujemo pomoč zdaj**. Menim, da je **obravnavanje invalidov zelo pereča tematika** in jo je nujno potrebno obravnavati zdaj in glasno. Hkrati pa zelo boleča tematika za bolne in bi rada, da moja in identitete invalidov, ki bi lahko sodelovali v prispevku, ostane anonimna in zakrita.

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 16. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- V zadnji številki Sporočevalca, smo pisali o **problematici tetoviranja**, ki je mnogim pustila številna vprašanja, kar zadeva odstranitev tattoojev, ko se razmere zaradi katerih so bili sploh izrisani na koži, spremenijo. Do sprememb v življenju pa nenehno prihaja in kot pravijo modreci, je edina stalnica v življenju – sprememba.

Mediji poročajo, da je trend masovnega odstranjevanja tetovaž kar močan, zlasti kar zadeva slavne osebe po svetu. Še nedavno je bilo odstranjevanje tattoojev izjemno boleče, danes pa je ta metoda izpopolnjena do takšne mere, da praktično ne predstavlja večjih bolečin. Kot poroča hrvaški osrednji dnevnik Jutarnji list. 11. februarja letos, je lastnik Tattoo klinice iz Zagreba, Ozren Širanović, povedal, da je postopek naslednji. Najprej se na tetovažo nanese kemična anestezija v obliki kreme, čez njo pa folija. Po več kot tridesetih minutah, pa naj bi anestezija pričela delovati. Po njegovih besedah, je to veliko boljša in uspešnejša metoda kot pa so bili nekdanj laserji.

Če lahko opis procesa skrajšamo, povejmo, da se danes uporabljajo aparati, kjer postopoma staro tetovažo izničijo. Dotiki se merijo v pikosekundah, kar je milijonti del sekunde. Odstranjevanje pa je odvisno tudi od vrste črnila, ki se je uporabilo za tattoo. Starejše tetovaže so bile polne kovinskih usedlin v črnilih, nove pa so po njegovem pripovedovanje celo veganske. Koža si opomore v času od šestih do osmih tednov. Je pa potrebno pri uporabi aparata s pikosekundami od štiri do šest tretmajev. Bolj, ko je tetovaža komplicirana, kar zadeva številne barve in velikost, težje je tattoo odstraniti.

- Poklicala nas je **invalidka B. z vzhodnega dela naše države** in spraševala, kaj lahko naredi njena teta, ki je **starejša in močno bolna oseba**, saj je žrtev prevare s strani lokalnega podjetnika, ki si je prisvojil pritličje njene hiše in tam uredil bife. Sprva je še plačeval za stroške, zdaj pa že nekaj let ne. Sama nima sredstev za odvetnika, policija pa baje ne reagira, ker da gre za civilno zadevo in »dogovor« med njima. Svetovali smo ji, da se obrne na bližnje sodišče in tam zaprosi za brezplačno pravno pomoč, ki bo pokrila stroške odvetnika in ostale sodne stroške. Sicer pa da lahko še vedno da tudi kazensko ovadbo na postaji policije, če meni, da je res žrtev goljufije in sleparja.

GRADIMO DIGITALNI SVET BREZ OVIR!

Igor Miljavec

Digitalna dostopnost ni le zakonska obveznost, ampak naša skupna odgovornost. Vabim vas, da se nam pridružite na splošnem usposabljanju s področja **digitalne dostopnosti**!

Zakaj bi se udeležili?

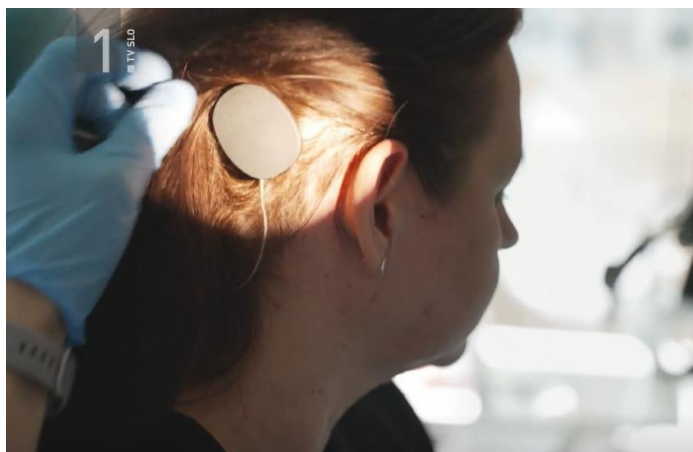
Za vodstvo: Spoznajte, kako zagotoviti skladnost in odgovornost.

Za razvijalce in urednike: Naučite se ustvarjati vsebine, ki jih lahko uporablja prav vsak.

Za vse nas: Ker si vsi zaslužimo enak dostop do informacij in storitev na spletu.

Naj digitalne vsebine ne bodo ovira, ampak most do uporabnikov. Več o **brezplačnih izobraževanjih**, kdaj, kje bodo potekala marca 2026 in kako se lahko prijavite na usposabljanje, pa je na voljo na **DigARegion**, ki povezuje Slovenijo in Italijo v skupni viziji digitalne, informacijske in arhitekturne dostopnosti: <https://dostopnovsem.org/sl/dogodki/>

KAKO POMAGATI GLUHIM OTROKOM?

Uporaba polževega vsadka

Foto: Prisluhnimo tišini

Na željo poslušalcev so na Radiu Zeleni val v sredo, **18. februarja 2026**, ponovili oddajo **Odprta dlan** o uporabi **polževega vsadka za gluhe**, tako za otroke kot za odrasle. Sodelovala sta **Franc Forštner**, predsednik **Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje – Šaleške in Zgornje Savinjske doline** ter sekretarka društva **Urška Jakop**.

Oddaji lahko spet prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-franc-forstner-in>

PRISLUHNI MO TIŠINI: KO TEHNOLOGIJA ODPRE SVET ZVOKA

Vlasta Tifengraber

Vstavitev polževega vsadka

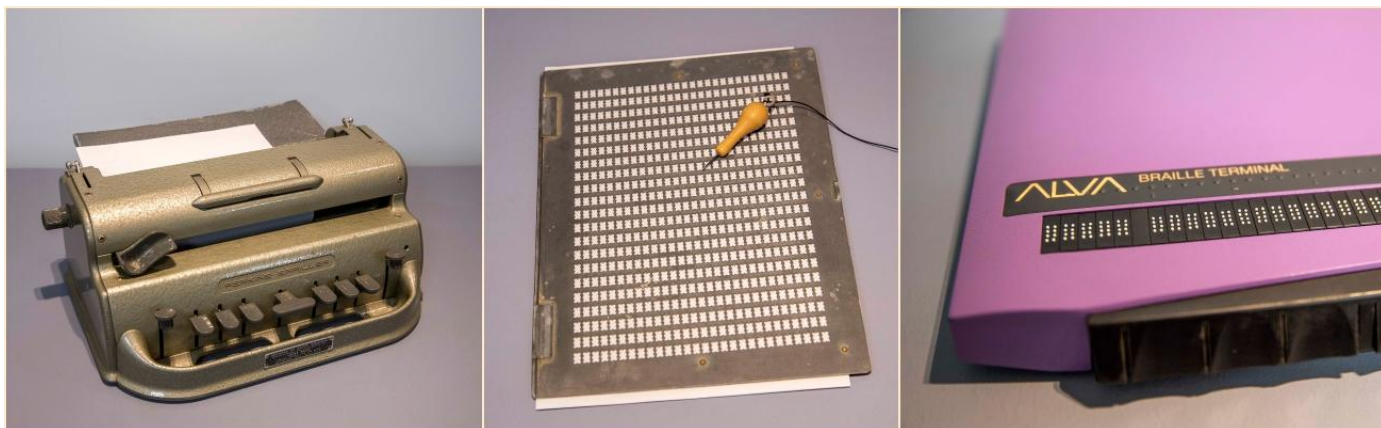
Foto: Prisluhnimo tišini

Ob **mednarodnem dnevu polževega vsadka**, ki ga zaznamujemo **25. februarja**, bomo spoznali, kako sodobna tehnologija in strokovnost slovenskih kirurgov **spremenjata življenje gluhih in močno naglušnih** ter jim odpirata vrata v svet zvoka. V UKC Ljubljana so novembra lani prvič uporabili robota, ki z izjemno natančnostjo vstavi **elektrodo v polžev vsadek**. Mesec dni pred tem pa so v UKC Maribor **prvič v Sloveniji vstavili pametni polžev vsadek Cochlear Nucleus Nexa**, ki omogoča nadgradnje programske opreme brez ponovnega kirurškega posega.

V ospredju postavljamo tudi osebno zgodbo: 24-letni močno naglušni **Dražen Žabič** se je odločil, da bo **slušni aparat zamenjal s polževim vsadkom**.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v sredo, 25. februarja 2026, ob 14.40 uri na TV SLO 1**.

PRIPOMOČKI, KI SO NEKOČ POMAGALI SLEPIM IN SLABOVIDNIM PRI BRANJU IN PISANJU

Brajev pisalni stroj, Brajeva tablica iz 2. polovice 20. stoletja in Brajeva vrstica

Foto: Goriški muzej in MDSS Nova Gorica

V taktilni galeriji tudi pripomočki, ki so slepim in slabovidnim v zadnjih sto letih pomagali pri branju in pisanju

Branje in pisanje sta osnova za učenje, in čeprav se zdita samoumevna, za mnoge, tudi za **slepe in slabovidne**, ni bilo vedno tako. Manj kot leto dni po odprtju **prve taktilne galerije v Sloveniji** dopolnjujemo razstavo **Umetnost onkraj vidnega v Kromberku** z novo gostujočo začasno razstavo, **Pismenost slepih, z uporabo brajice in zvoka**, ki je del stalne muzejske razstave v Ljubljani, postavljene v **Knjižnici slepih in slabovidnih Minke Skaberne (KSS)**.

Knjižnica in Komisija za muzejsko dejavnost delujeta v okviru Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije (ZDSSS), in prav Zveza nam je posodila nekaj eksponatov iz svoje bogate zbirke.

Številni izumi so v zadnjih dveh stoletjih prinesli veliko spremembo tudi na tem področju. S stalno muzejsko razstavo **Slepopisje od točkopisa do e-bralca** želijo v KSS prikazati, kako so **slepi skozi čas brali in pisali** ter kako so se s pridobljenim znanjem uveljavljali na različnih področjih družbenega življenja.

Odslej je mogoče tudi v taktilni galeriji **spoznati nekatere naprave, pripomočke in orodja**, ki so slepim in slabovidnim pomagali v preteklosti, nekateri pa imajo to vlogo še danes.

Poleg umetniških del se lahko obiskovalci **do maja 2026** spoznajo z nekaj **osnovnimi pripomočki**, kot je **brajeva tablica iz druge polovice 20. stoletja**, na katero se piše od desne proti levi. Razstavljena je tudi **pisalka za pisanje na brajevo tablico**, ki jo je uporabnik Ivan dobil skupaj s tablico v Zavodu za slepe po koncu 2. svetovne vojne, se z njo učil pisati, v zreli dobi do leta 2015 pa si delal zapiske. **Brajeve pisalne stroje** so slepi uporabljali že od leta 1919 v prvem Zavodu za slepe v Ljubljani. Nanje se tipka s šestimi prsti, palca pa služita za pritiskanje preslednice. Med razstavljenimi redkimi predmeti je **knjiga v brajici za učenje violine iz leta 1948**, ki je služila glasbenemu pouku vse do leta 2002. **Dvosledni monokasetofon** so uporabljali predvsem slepi študentje in dijaki za poslušanje učne snovi, **vgrajen mikrofona** pa jim je omogočal izdelavo lastnih posnetkov. Na razstavo je prav tako umeščen **kolutni magnetofon**, eden prvih magnetofonov na Slovenskem po 2. svetovni vojni.

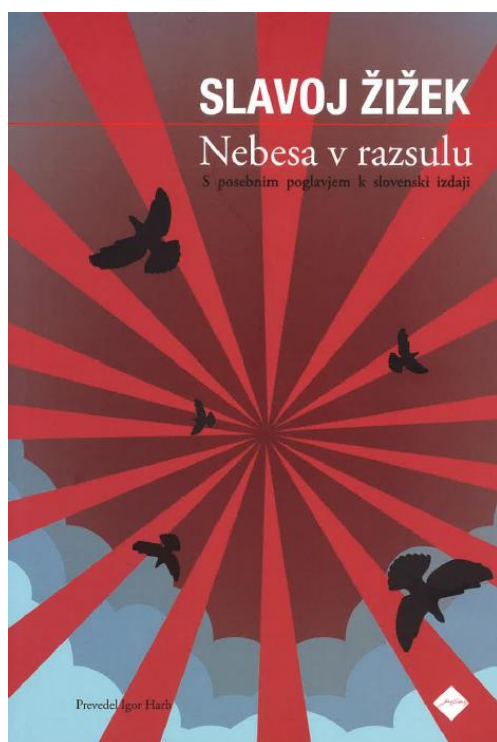
Ta prostor, edinstven z vidika dostopnosti za ranljive skupine, sta v okviru uradnega programa Evropske prestolnice kulture 2025 Nova Gorica-Gorizia zasnovala **Goriški muzej in Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica** s partnerji ter ob finančni podpori **Ministrstva RS za kulturo**. Kot dediščina EPK bogati kulturno ponudbo in ozavešča širšo javnost tudi v letu 2026.

Urniki: ponedeljek–sobota: od 10.00 do 13.00 in 13.30 do 18.00 (nedelje in prazniki zaprto)

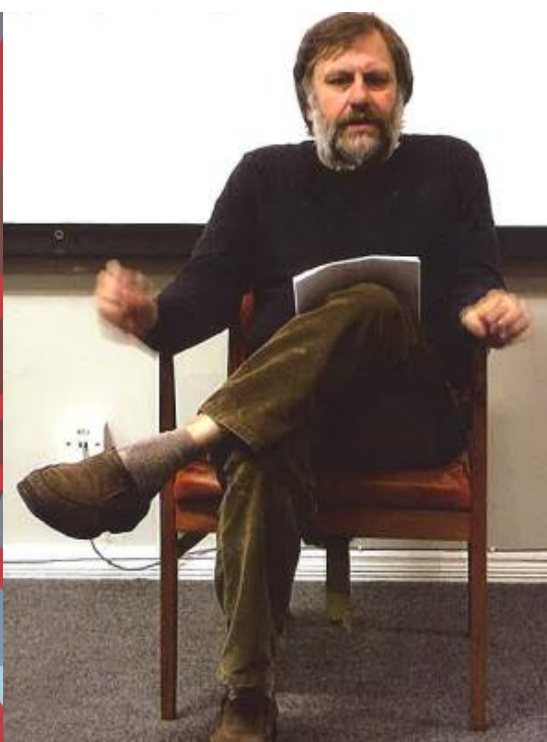
Lokacija: Mercator center Nova Gorica - Kromberk, Industrijska cesta 6, 5000 Nova Gorica

(vir: **Goriški muzej in MDSS Nova Gorica**)

KNJIŽNA NOVOST
O NEBESIH Z ZEMELJSKE PERSPEKTIVE
Borut Pogačnik

Cankarjeva založba, strani 216, 29,99 eur

Slika iz knjige

Foto: ZIFS

Izvirnik Žižkovega dela **Nebesa v razsulu**, je izšel že leta 2021 v New Yorku, lani pa nam je knjigo ponudila **Cankarjeva založba**. Že letnica 2021 daje slutiti, da bo v knjigi verjetno govora o pandemiji in o vprašanjih in razmislekih popularnega filozofa.

V svojem delu, katerega je prevedel **Igor Harb**, se **Slavoj Žižek** loteva tudi številnih tem, ki zlasti zadevajo vprašanja antikapitalizma in antisemitizma, čeprav se izraelska okupacija Palestine takrat še ni niti slutila, ampak je v tem delu sveta **vladal navidezni mir**. Nekateri namreč enačijo antisemitizem kot antikapitalizem. Zlasti je zanimiva Žižkova intuitivna presoja, da si D. Trump in V. Putin želita **razkosanje Evropske unije**.

Kako je prišlo do **totalitarne ameriške skušnjave** in njene izvedbe, pa nam tudi pojasni s samim konceptom Ustave ZDA, kjer simbolni vodja države v rokah drži tudi izvršno oblast in vlada z **izvršnimi ukazi** ter pri tem bolj ali manj zanemari kongres in senat. To pa zato, ker je **Ameriška revolucija** izhajala iz rojalistične, ne pa iz parlamentarne tradicije: najprej so ameriški ustanovni očetje upali, da jih bo britanski kralj ubranil pred tiranijo britanskega parlamenta, ki je dvignil davke v takratnih ameriških kolonijah; ko se to ni zgodilo, so Američani v svojo ustavo vključili koncept monarha z izvršnimi oblastmi. Pošteno rečeno, o tem malokdo ve in razmišlja, toda takšne so zdaj ZDA, na nek način monarhija ali pa še hujše od ustavne monarhije, ker ima ameriški »monarh«-predsednik tudi izvršno oblast, s katero pa lahko omeji parlamentarno oligarhijo.

Podobno kot je lani govoril **Janis Varufakis** o **neofeudalizmu**, kot zadnji stopnji kapitalizma, pa mu je bila verjetno v oporo ista misel S. Žižka, ki fevdalni kapitalizem, podprt z internetom in z vsemi njegovimi izvedbami, zasluti že pred petimi leti in več. Medtem ko se ko pri K. Marxu zgodovina **ponavlja kot tragedija in nato kot farsa**, se pa v nacizmu in tudi pri D. Trumpu dogaja obratno, kar in ker se začne s farso in konča s tragedijo.

Če ste kdaj pričakovali še več Žižkovih preroških misli, so te zdaj tu. Seveda pa nebesa nimajo nič pri tem, saj so izven časa, prostora in materije.

SLOVENSKI PRAZNIK BRANJA – 5. MAREC

Katarina Lukešević

Dr. Manca Košir in Ivo Jakovljevič

Foto: arhiv Društvo distrofikov Slovenije/Založba Primus

Na pobudo **Ministrstva za kulturo**, je Vlada RS v četrtek, 5. februarja 2026, v počastitev rojstnega dneva dr. **Mance Košir**, razglasila **5. marec za Nacionalni dan branja**. Manca Košir ni bila samo ljubiteljica in **ambasadorka branja**, ampak tudi avtorica številnih knjig, strokovnih in znanstvenih člankov. Zato je prav, da skupaj z njenim rojstnim dnevom **spodbujamo branje v vseh starostnih skupinah po vsej Sloveniji**.

Prvi letošnji Nacionalni dan branja, bo potekal pod geslom **Branje je veselje**. V ta namen bodo po vsej Sloveniji potekali številni dogodki v knjižnicah, vrtcih, šolah in knjigarna. Zaradi upada bralnih navad, vas 5. marec vabi k enournem branju oziroma **druženju s knjigo**.

Ob razglasitvi Nacionalnega dneva branja dr. **Asta Vrečko**, ministrica za kulturo sporoča: »Nacionalni dan branja je odgovor na skrb vzbujajoče podatke o upadu bralnih navad otrok in odraslih. Z njim želimo okrepiti bralno pismenost, povezati kulturo, izobraževanje in prosti čas. Branje nam odstira prostor v nove svetove, nas zabava, daje vpogled v drugačne poglede ter utrjuje kritično razumevanje in jezikovne zmožnosti. S tem nam krepi duševno zdravje ter razumevanje sveta in nas samih. Zato je branje bistveno za razvoj posameznika in demokratične družbe.«

PRVI PARAPLEZALNI DOGODEK

Prvi revijalni mednarodni paraplezalni dogodek bo potekal v petek, **27. februarja 2026**, od 15.00 do 17.30 v Plezalnem centru Celje in v soboto, **28. februarja 2026**, od 9.30 do 12.00 na Škofijski gimnaziji Ljubljana.

Dogodek bo predstavil navdihujoče **zgodbe evropskih paraplezalcev**, tako slovenskih kot tujih, ter odprl prostor za dialog o vključevanju oseb z različnimi oblikami invalidnosti v družbo in šport. S tem dogodkom želimo prispevati k **večji prepoznavnosti parašporta**, spodbujati raznolikost ter poudariti pomen dostopnosti in vključevanja v šport in širšo družbo. Dogodek je **dostopen za osebe na invalidskih vozičkih** in bo **tolmačen v slovenski znakovni jezik**.

(vir: inPlaninec)

PROJEKT SE USPEŠNO IZVAJA

Karl Destovnik*

Komu je projekt PREHOD MLADIH + namenjen?

Projekt je namenjen mladim z naslednjimi posebnimi potrebami:

- z motnjami v duševnem razvoju,
 - slepim in slabovidnim oziroma z okvaro vidne funkcije,
 - gluhih in naglušnih,
 - z govorno-jezikovnimi motnjami,
 - gibalno oviranim,
 - dolgotrajno bolnim,
 - z avtiističnimi motnjami ter
 - s čustvenimi in vedenjskimi motnjami,
- za katere se ugotavlja, da bodo imeli večje težave in ovire pri prehodu na trg dela in zaposlovanja.
- Vključijo se lahko mladi do vključno 26. leta starosti, učenci zaključnih razredov OŠ in OŠPP, dijaki in študentje.

Zloženka Prehod mladih +

Nacionalni projektni partnerji

URI - Soča
Centerkontura, d. o. o.
CRI Celje, d. o. o.
IP Posočje, d. o. o.
Ozara, d. o. o.
Papilot, zavod, Ljubljana
Racio, d. o. o.
Šentprima
Zavod Jelša
Zavod Ruj, Velenje
Zavod Vitis Ptuj
SU ZIP Center, d. o. o.
Želva, d. o. o.
ZIZRS

Več informacij po e-pošti:

eva.rogina@prehodmladih.si
barbara.skrubej@prehodmladih.si
ana.peklaj@prehodmladih.si
www.prehodmladih.si

Koordinator projekta

Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v
Republiki Sloveniji – ZIZRS
Dunajska cesta 5, Ljubljana, tel.: 01 280 34 53
www.zizrs.si/

Sofinancira
Evropska unija

Projekt PREHOD MLADIH +

Prehod mladih+

Projekt Prehod mladih + sofinancirata MROS in EU iz sredstev ESS+. Projekt se izvede v okviru PPP 2021-2027, cilja politike 4 (bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, prednostne naloge 7. Dopolnjevanje dejavnega vključevanja za spodbujanje enakih možnosti, nediskriminacije in aktivne udeležbe ter povečevanje zaposljivosti, zlasti za prikrajšane skupine (ESS+).

Foto: Prehod mladih +

Obveščamo vas, da se v okviru nacionalnega projektne partnerstva izvaja projekt **Prehod mladih +**, katerega namen je prispevati k lažjemu in bolj podprtemu prehodu mladih s posebnimi potrebami iz izobraževanja na trg dela.

Projekt Prehod mladih + s preventivnim ukrepanjem in sistematičnim strokovnim delom spodbuja **opolnomočen vstop mladih s posebnimi potrebami na trg dela**, povečuje njihove zaposlitvene možnosti ter prispeva k večji socialni vključenosti in izenačevanju možnosti zaposlovanja. Pomemben del projektnih aktivnosti je namenjen **vzpostavljanju stika z delodajalci in vključevanju mladih s posebnimi potrebami v 10-dnevno usposabljanje ali izobraževanje s praktičnim delom**.

Projekt se izvaja na območju celotne Slovenije. Vanj je vključenih 13 projektnih partnerjev, koordinator projekta pa je ZIZRS – Združenje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji. Na ravni celotnega projekta je do septembra 2029 predvidena vključitev 2.500 mladih s posebnimi potrebami. Projekt PREHOD MLADIH + sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), v okviru specifičnega cilja ESO4.8 – Pospesevanje dejavnega vključevanja za spodbujanje enakih možnosti, nediskriminacije in aktivne udeležbe ter povečevanje zaposljivosti, zlasti za prikrajšane skupine.

Namen projekta in ciljna skupina sta podrobneje predstavljena v priloženi zloženki in na www.prehodmladih.si.

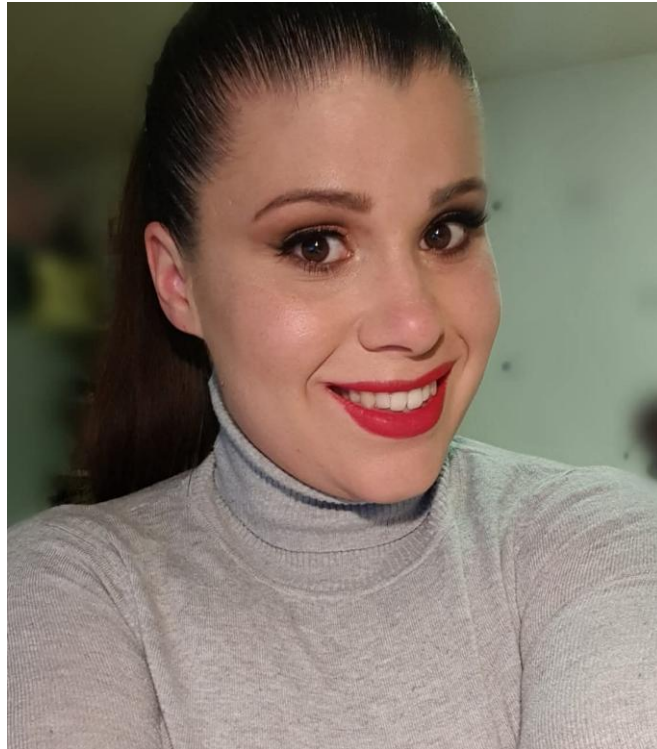
Zavedamo se pomembne vloge nacionalnih invalidskih organizacij pri informiranju, podpori in zastopanju interesov mladih s posebnimi potrebami ter njihovih družin, zato **vas vabimo k sodelovanju pri razširjanju informacij o projektu** ter možnostih vključevanja mladih v projektne aktivnosti.

V kolikor bi želeli dodatne informacije ali podrobnejšo predstavitev projekta, njegovih ciljev ter priložnosti za sodelovanje, smo vam z veseljem na voljo za pogovor. V tem primeru nas prosim kontaktirajte.

* **Karl Destovnik** je vodja projekta PREHOD MLADIH + in Predsednik skupščine ZIZRS.

INVALIDI OB DNEVU ŽENA V CELJU

Borut Pogačnik

Lara Nedeljković

Foto: osebni arhiv

Dan žena je letos na nedeljo, **8. marca 2026**, ko še posebej poudarjamo pomen enakopravnosti žensk in žena v naši družbi. O tem prazniku pa tudi o težavah, s katerimi se **srečujejo ženske z invalidnostjo**, bomo govorili v tokratni oddaji **Sončni žarek** na **Radiu Celje**.

Urednica glasila **Paraplegik** in urednica spletne strani **Lara Nedeljković**, je že lani s TV ekranov, spregovorila o **arhitekturnih ovirah**, s katerimi se **srečujejo slovenski invalidi** in to ne glede na spol v svojem okolju. Zanimivi oddaji lahko prisluhnete na frekvencah Radia Celje, ki so: **90.6, 94.8, 95.1 in 95.9 MHz**, v času oddaje, ki bo med **18.15 in 18.45 uro**.

O KRISTUSU NEKOLIKO DRUGAČE

Zoran Radonjić »Žonki«

Dve »izobraženi« dami si ogledujeta Tizianovo sliko »**Kristusovo rojstvo**«. Prva se začudi: »Ta prostor je vendar brez vsakega udobja! Zakaj leži otrok na slamí?«

»Ali ne veš, da so bili Kristusovi starši revni?«

»Revni? Zakaj pa so potem naročili sliko pri Tizianu?«

(neznani avtor)

Na bregu Genezareškega jezera Gorenjc vpraša čolnarja, koliko stane prevoz prek jezera.

»100 dolarjev.«

»Toliko! Se hecate?!«

»Hja, veste, prek tega jezera je šel sam Jezus Kristus in sicer peš.«

»Nič čudnega, pri takšni ceni!«

(neznani avtor)

SPREHOD S SPOROČILNOSTJO – 1. MAREC

Boštjan Kotnik

1. MAREC

Sprehod s sporočilnostjo

Društvo za kulturo inkluzije vas vabi, **1. marca ob dnevu inkluzije**, na inkluzivni sprehod z baloni. Obeležili bomo dan inkluzije in pokazali, da je inkluzija polje za grajenje človeškega in družbenega kapitala.

Sprehod je namenjen vsem: posameznikom, družinam, prijateljem, organizacijam, in vsem, ki verjamete v družbo, ki vzpodbuja raznolik prispevek in skupnostni razvoj.

Društvo
za kulturo inkluzije

SOBOTA, 1. MAREC 2026
ZBOR OB 10. URI

PREŠERNOV TRG
LJUBLJANA

1. marec
DAN INKLUZIJE

**SPREHOD BO POTEKAL
PO SREDIŠČU MESTA!**

**DRUŽABNIŠTVO
ZA VSE**

**4 IMPACT
VALUES**

Dogodek poteka tudi v okviru pobude #TukajSem – Družabništvo za vse, ki opozarja na sistemsko vrzel pri vključevanju otrok in mladih z invalidnostjo v družbeno življenje.

Povabilo na sprehod *Foto: Društvo za kulturo inkluzije*

1. marec igra posebno vlogo za vse, ki se borimo za **vključevanje vseh ljudi v družbo**, ne glede na izzive, ki jih nosimo s seboj. Vlada RS je ta dan razglasila za **Dan inkluzije**.

Inkluzija ne živi samo en dan v letu. Živi vseh 365 dni. In živi v ljudeh! A 1. marec nam daje priložnost, da jo za trenutek ustavimo v času. Pokažemo, da ni le zapisana beseda. Je sprehod do otroškega igrišča, je prvo samostojno plačilo kave v kavarni, je obisk kina, ustvarjalne delavnice, popoldanske telovadbe, nakup v trgovini.... je vsakodnevna praksa. Takšna, ki se ne zgodi sama od sebe. Zgodi se, ko smo skupaj.

Zato vas ob tej priložnosti Društvo za kulturo inkluzije vabi na **inkluzivni sprehod z baloni**, s katerim bomo skupaj obeležili ta dan in pokazali, da je inkluzija polje za grajenje človeškega in družbenega kapitala.

Kdaj in kje? Nedelja, **1. marec 2026**, ob **10.00**

Zbor: Prešernov trg, Ljubljana

Prijave: Prosimo vas, da zaradi lažje organizacije izpolnite: <https://forms.gle/wfVWwYXqTnu99ojz6>

Sprehod bo potekal po središču mesta, namenjen je vsem: posameznikom, družinam, prijateljem, organizacijam, ... in vsem, ki verjamete v družbo, ki vzpodbuja raznolik prispevek in skupnostni razvoj. Dogodek poteka tudi v okviru pobude **#TukajSem – Družabništvo za vse**, ki opozarja na sistemsko vrzel pri vključevanju otrok in mladih z invalidnostjo v družbeno življenje.

TABEA DOLŽAN IN JERNEJ SLIVNIK NA PARALIMPIJSKE IGRE

Drago Perko

Tabea Dolžan in Jernej Slivnik

Foto: Sportida

Medtem ko so se v nedeljo, 22. februarja, končale olimpijske igre, so naše misli že pri **14. zimskih paralimpijskih igrah**, ki bodo v Italiji potekale med **6. in 15. marcem 2026**. Slovenske barve bosta zastopala **Tabea Dolžan (smučarski tek)** in **Jernej Slivnik (alpsko smučanje)**. Tabea Dolžan je **prva slovenska parašportnica**, ki bo nastopala na zimskih paralimpijskih igrah. Vabimo vas, da slovensko odpravo pospremite na pot. V ponedeljek, **2. marca 2026**, ob 10.00 bo tiskovna konferenca v **Parašportnem centru** (sedež Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja), Cesta 24. junija 23, Ljubljana – Črnuče. Svoje misli bosta strnila Tabea Dolžan in Jernej Slivnik, na voljo pa bodo tudi ostali člani odprave, ki jo bo vodil **Roman Jakič**.

PREDSTAVITEV NAPRAVE GO-BOX+

Maja Rožac Mihovec

Na predstavitvi naprave Go-box+

Foto: Združenje DLAN

V torek, 3. februarja 2026, smo imeli priložnost **spoznati delovanje naprave Go-box +**, ki je bila prvotno razvita za **slepe in slabovidne osebe**. Njena glavna prednost je **povečava in glasno branje podnapisov**, kar bistveno olajša spremljanje televizijskih vsebin. Posebej uporabna se je izkazala možnost povečevanja podnapisov, ki je delno sprejemljiva tudi za posamezne uporabnike.

Robert Hrovat Merič nam je podrobno predstavil različne nastavitve – **od izbire vrste in velikosti črk do barve podnapisov ter ozadja**. Skupaj smo ugotovili, da je raznolikost nastavitvev izjemno pomembna, saj vsakemu uporabniku ustrezajo drugačne možnosti.

Poleg same predstavitve je pojasnil tudi, kako lahko napravo pridobimo in kaj potrebujemo za njeno uporabo, kar je udeležencem omogočilo celosten vpogled v delovanje in dostopnost naprave. Iskreno se zahvaljujemo Robertu Hrovatu Meriču, ki se je prijazno odzval našemu povabilu in nam na razumljiv ter praktičen način predstavil napravo Go-box +.

KULTURNI PRAZNIK V ZNAMENJU SREČKA KOSOVELA

Tatjana Pirečnik

Člani so pozorno prisluhnili razlagi Marije Varžič

Foto: Tatjana Pirečnik

V sredo, 11. februarja, popoldne smo se v velikem številu zbrali v prostorih **Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje ob kulturnem prazniku, 8. februarju**. Dogodek smo posvetili **Srečku Kosovelu**, saj letos **obeležujemo stoletnico njegove smrti**.

Naša predsednica kulturne sekcije, **Marija Varžič**, je pripravila in vodila **kviz na temo življenja ter dela Srečka Kosovela**. Najprej nam je predstavila njegovo življenjsko pot in literarno ustvarjanje. Člani smo ji pozorno prisluhnili, tudi tisti, ki ne znajo slovenskega znakovnega jezika (SZJ), saj je **kviz tolmačila Darja Fišer**.

Po izčrpnih predstavitvi je Marija deklamirala Kosovelovo pesem **Pesem Krasa**. Sledil je kviz z vprašanji o Kosovelu in **slovenski kulturi**. Pri vsakem vprašanju smo imeli na voljo več možnih odgovorov, črko ob pravilnem odgovoru pa smo zapisali v tabelo.

Medtem ko sta predsednik **Franc Forštner** in Helena pregledovala naše odgovore ter jih točkovala, smo se posladkali s pravkar pečenimi krofi. Pripravile in spekle so jih naše članice Milica Krašovec, Marija Varžič in Fanika Žgank. Na koncu je predsednik Franc Forštner razglasil rezultate. Sledilo je prijetno druženje.

PUSTNO RAJANJE TUDI NA VIRU IN V JURŠINCIH

Kurji kaos

Foto: M.G.

Tudi **Vir pri Domžalah** se ni mogel izogniti pustni invaziji. Maškare so predstavljale kokoši pod delovnim naslovom »**Kurji kaos**«. V povorki je bilo še več različnih tematskih mask. Razlog več tudi za veselje otrokom in zabave željnim obiskovalcem od blizu in daleč.

Za pusta smo bili v Juršincih

Foto: A.P. – ZIFS 2026

Letošnji pustni dan sta tudi izvajalca Anton in Slava preživela z uporabniki programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja v **Juršincih**.

BOJ ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO

Zoran Radonjić »Žonki«

Mednarodni praznik žensk – 8. marec

Foto: Katarina Lukešević

Boj za enakopravnost žensk z moškimi je bil dolgotrajen in **še ni končan**. Prve zahteve po **ženski volilni pravici** so se pojavile med veliko francosko revolucijo konec 18. stoletja. Konec 19. in v začetku 20. stoletja so se za žensko volilno pravico bojevale zlasti t. i. **sufražetke** (ime izhaja iz angleške besede suffrage – volilna pravica).

Nova Zelandija je bila prva dežela, ki je **ženskam dala volilno pravico** leta 1893. Leta 1908 je bila omenjena pravica uvedena v **Avstraliji**. V večini držav je bila uvedena v prvi polovici 20. stoletja. V Švici, kjer je bila, glede na zgodnjo uveljavitev moške volilne pravice (1848), ženska uvedena zelo pozno (1968).

V nekaterih deželah (npr. v Afganistanu) ženska volilna pravica še vedno ni uvedena.

V **Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev**, v kateri je bila večina ozemlja današnje Slovenije, je **leta 1920** uvedena splošna volilna pravica na občinskih volitvah, tako so volili vsi moški in ženske, starejši od 21 let. Toda, to je bilo ukinjeno že leta 1921. Splošna volilna pravica je bila ženska dana šele **leta 1945**.

V začetku 20. stoletja sta v večini držav v vsakdanjem življenju prevladovali patriarhalna družina in patriarhalna miselnost. V nemško govorečih skupnostih so glavna tri moška področja označili kot »**3W**« (Wirtschaft – gospodarstvo, Wissenschaft – znanost in Weltpolitik – svetovna politika), glavna ženska področja pa so označili kot »**3K**« (ženske so morale skrbeti za otroke – nem. Kinder, gospodinjska dela, zlasti kuho – nem. Küche, in morale so biti verne oz. morale so upoštevati cerkev – nem. Kirche).

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Boris Horvat Tihi (ZDGNŠ), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)

Izhajanje revije podpirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.